

29/10/2015

Anàlisi de la mobilitat social intergeneracional a Espanya el 2011

La comparació de l'ocupació entre progenitors i descendents s'ha realitzat tradicionalment utilitzant només la població masculina, i per tant, invisibilitzant les dones. A partir de dades de l'INE de l'any 2011, aquest article ha comparat els resultats que s'obtenen si es compta només amb pares i fills, amb pares i fills/es i amb pares i mares i fills/es. Els resultats mostren que en incloure les dones, Espanya mostra una major fluïdesa, és a dir, una major mobilitat ocupacional intergeneracional.

Autor: duncan c. Edició: Judit G.

L'objectiu de l'article és presentar els resultats obtinguts en una investigació sobre la mobilitat ocupacional intergeneracional a Espanya. S'utilitza l'Enquesta de Condicions de Vida de l'INE de l'any 2011 que permet obtenir informació ocupacional sobre pares i fills. La comparació de l'ocupació entre origen (pares) i destí (fills) tradicionalment s'ha realitzat utilitzant la població masculina i consegüentment invisibilitzant les dones. La pregunta que sorgeix és com canvien les conclusions habituals d'aquests estudis quan incloem la població

femenina.

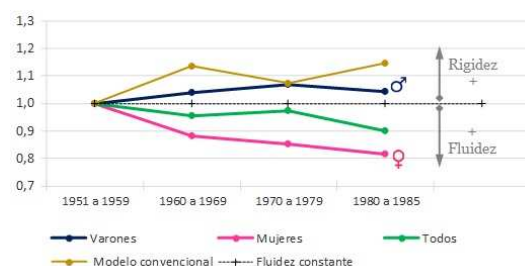
Els estudis de mobilitat social es realitzen des de dos punts de vista: analitzant la mobilitat absoluta (els canvis en l'estructura social entre pares/mares i fills/es) i analitzant la mobilitat relativa (els canvis en les oportunitats d'accés a una posició social).

Des de les anàlisis de mobilitat absoluta, els canvis han estat molt importants en la societat espanyola en les últimes dècades, i s'expressen en un increment de les classes ocupacionals més altes com a resultat del procés de modernització de la societat, de l'expansió dels serveis i dels nivells educatius. Així, els nascuts entre 1951 i 1985 van experimentar una mobilitat ascendent que va arribar a nivells superiors al 45%, en major mesura protagonitzada per les dones.

Des de les anàlisis de mobilitat relativa, la preocupació és una altra. Donats uns canvis absoluts, en quina mesura les oportunitats d'arribar a una destinació depenen de l'origen, i com aquestes canvien o es mantenen constants al llarg del temps. La mobilitat relativa té en compte les probabilitats relatives d'arribar a una destinació concreta venint d'una classe determinada. Si la societat és oberta hi haurà més possibilitats de moviment (fluïdesa), si en canvi hi ha molta reproducció social i els pares influeixen molt en el destí dels seus fills llavors trobarem major rigidesa social (moviments limitats). La hipòtesi de la fluïdesa constant s'ha validat reiteradament en els països desenvolupats, i entre ells Espanya.

En aquest estudi ens vam proposar respondre a la pregunta: ¿en quina mesura els resultats de les anàlisis sobre mobilitat relativa a Espanya canvien en tenir en compte tota la societat, és a dir, quan s'inclou la població femenina tant en origen com en destí? Per donar resposta a aquesta pregunta utilitzem com a metodologia l'anàlisi de les matrius de transició amb models log-lineals i es van contrastar tres models: 1) Model Convencional: té en compte només pares i fills homes i estudia els seus moviments entre posicions socials; 2) Model Ampliat: anomenem així al model que pren als pares homes en l'origen social i als fills i filles en la destinació; 3) Model Integral de Dominància: considerem que és el que s'ha de tenir en compte ja que la llar és una unitat social i tant la mare com el pare influeixen de manera directa o indirecta en el destí dels seus fills i filles, així prenem la posició social dominant entre tots dos i aquesta és la que conformarà la classe ocupacional de referència per comparar-la amb la posició que ha assolit el fill/a.

Considerant que aquesta forma de tractar la informació influeix en els resultats vam posar a prova la hipòtesi de la fluïdesa constant. El Gràfic 1 expressa en forma sintètica les troballes.

Gràfic 1: Comparació de valors de *Unidiff* entre el Model Integral de Dominància i el Model Convencional. Font: elaboració pròpia a partir de l'ECV 2011 (INE).

Com a resultat mostrem que la inclusió de les dones en els models de mobilitat canvia la conclusió habitual sobre que la fluïdesa és constant en el temps, ja que aquesta és una característica dels models que només consideren els homes. Així, Espanya mostra una major fluïdesa, no uniforme en el temps, que revela l'existència d'una nova imatge de la realitat conseqüència del canvi viscut en la nostra societat, profundament influenciat pel nou paper que la dona ha anat adquirint en les últimes dècades.

Sandra Fachelli

Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions (Universitat de Barcelona)
Grup de Recerca en Educació i Treball (GRET), Departament de Sociologia (UAB)
sandra.fachelli@ub.edu

Pedro López-Roldán

Departament de Sociologia
Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT)
Institut d'Estudis del Treball (IET)
Pedro.Lopez.Roldan@uab.es

Referències

[View low-bandwidth version](#)